

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ

ПРОЕКТ
ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ТРЕТ ЦИКЛУС - ДОКТОРСКИ
СТУДИИ
СТУДИСКА ПРОГРАМА
АГРОЕКОНОМИКА

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА-СКОПЈЕ

REPUBLIC OF MACEDONIA
UNIVERSITY "Ss. CYRIL AND METHODIUS" IN SKOPJE
FACULTY OF AGRICULTURAL SCIENCES AND FOOD-SKOPJE

Скопје, 2013 година

СОДРЖИНА

Вовед	4
Општ дел	6
1. Карта на високообразовната установа	7
1 а. Општи дескриптори на квалификациите за секој циклус на студии согласно со Уредбата за национална рамка на високо-образовните квалификации.....	9
1 б. Специфични дескриптори на квалификацијата со која се одредуваат резултатите од учењето за студиската програма Агроекономика	10
2. Одлука за усвојување на студиската програма од Наставно научниот совет на единицата, односно Советот на научната установа	12
3. Одлука за усвојување на студиската програма од Ректорската управа или Универзитетскиот сенат, односно Советот на научната установа	13
4. Научно-истражувачко подрачје, поле и област, каде припаѓа студиската програма.....	15
5. Степен на образование (трет циклус)	15
6. Цел и оправданост за воведување на студиската програма	15
7. Години и семестри на траење на студиската програма	16
8. ЕКТС кредити со кои се стекнува студентот	17
9. Начин на финансирање, а за приватните високообразовни и научни установи и доказ за обезбедена квалитетна финансиска гаранција за студиската програма.....	17
10. Услови за запишување	17
11. Структура на студиската програма согласно правилникот за организирање на докторски студии на единицата, бројот на предвидени предмети и стекнати кредити, како и бројот на кредити стекнати со изработката на докторскиот труд	19
12. Податоци за просторот предвиден за реализација на студиската програма	20
13. Листа на опрема предвидена за реализација на студиската програма	21
14. Предметни програми со информации.....	27

15. Список на наставен кадар со податоци	27
16. Изјава од наставникот за давање согласност за учество во изведување на настава по одредени предмети од студиската програма	27
17. Согласност од високообразовната установа за учество на наставникот во реализацијата на студиската програма	27
18. Информација за бројот на ментори	28
19. Информација за бројот на студенти за запишување во првата година на студиската програма	29
20. Информација за бројот на наставници во полето односно областа од научноистражувачкото подрачје неопходни за организирање на докторски студии.....	29
21. Информација за обезбедена задолжителна и дополнителна литература	29
22. Информација за веб страница	29
23. Информација за реализација на научноистражувачки проекти со кои се опфатени најмалку 20% од наставниот кадар	30
24. Научниот назив со кој се стекнува студентот по завршување на студиската програма	32
25. Обезбедена меѓународна мобилност на студентите	32
26. Активности и механизми преку кои се развива и се одржува квалитетот на наставата	32
26 а. Резултати од изведената самоевалуација согласно Упатството за единствените односи на евалуацијата и евалуационите постапки на Универзитетите донесено од Интеруниверзитетската конференција на Република Македонија (Скопје, септември 2002)	32
ПРИЛОГ 3.....	33
ПРИЛОГ 4.....	49
Изјава од наставникот за давање согласност за учество во изведување на настава по одредени предмети од студиската програма-АНЕКС 1.....	77
Согласност од високообразовната установа за учество на наставникот во реализацијата на студиската програма-АНЕКС 2.....	79

ОПШТ ДЕЛ

Предлагач: Универзитет "Св. Кирил и Методиј" во Скопје,
Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје

Студиска програма: Агроекономика

Високо-образовна квалификација:

Научно звање: Доктор на земјоделски науки и храна / студиска програма Агроекономика
Осмо ниво на високо-образовна квалификација / Трет циклус на студии -
Докторски студии

Времетраење на студиите: Три години (шест семестри)

Условите и начинот на запишувањето на студиите се во согласност со одредбите на Законот за високо образование, Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус - докторски студии на УКИМ во Скопје, како и со критериумите утврдени и објавени во Конкурсот за запишување студенти на трет циклус студии - докторски студии на УКИМ во Скопје.

Право на запишување на докторски студии на Факултетот за земјоделски науки и храна - Скопје, согласно со член 14 и 15 од Правилникот за докторски студии на УКИМ во Скопје, имаат лица кои завршиле соодветни студиски програми и кои ги исполнуваат основните критериуми.

1. Завршен втор циклус на студии, усогласен со Европскиот кредит трансфер систем (ЕКТС - кредити);
  - Завршени постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на ЕКТС на кои им се признаваат 60 кредити од обука за истражување и едукација;
  - Стекната стручна подготовка според студиски програми за регулирани професии, со остварени најмалку 300 ЕКТС кредити;
2. Остварен просечен успех од сите предмети од предходно завршеното високо-образование од најмалку 8.00;
3. Познавање на еден од светските јазици - англиски јазик (сертификат од Филолошкиот факултет "Блаже Коневски" или меѓународен сертификат) ;
4. За кандидатите кои не ги исполнуваат условите за остварен просечен успех од високото-образование, во зависност од спецификите на научната област, советот на студиската програма може да утврди дополнителни критериуми за запишување;

Соодветноста на предходно завршените студии се утврдува од страна на советот на студиската програма за докторски студии и во зависност од спецификите на научната област може да утврди дополнителни критериуми за запишување кои се составен дел на Конкурсот.

Право на запишување на докторски студии на земјоделски науки и храна имаат и странски државјани согласно со Закон и со Правилникот на Универзитетот.

1. КАРТА НА ВИСОКООБРАЗОВНАТА УСТАНОВА

Назив на високообразовната установа	УНИВЕРЗИТЕТ "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ" ВО СКОПЈЕ ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА (кратенка ФЗНХ)	
Седиште	Бул. "Едвард Кардељ" 66 - СКОПЈЕ	
Вид на високообразовната установа	Јавна, државна високо образовна установа	
Податоци за основачот	Собрание на Република Македонија, 1947 година	
Податоци за последната акредитација	<p>Студиски програми на прв циклус студии: Поледелство Градинарство и цвеќарство Екоземјоделство Овоштарство со лозарство Лозарство и винарство Преработка на земјоделски производи Заштита на растенијата- Фитомедицина Анимална биотехнологија Квалитет и безбедност на храна Агроэкономика (Одлука бр. 12-248/2 од 31.5.2013 година)</p> <p>Производство и преработка на тутун Сл. 12 3.9.2009 година 12-5083/10 26.10.2010 година</p>	<p>Студиски програми на втор циклус студии: Преработка на земјоделски производи од анимално потекло Анимална биотехнологија Земјоделска Механизација Фитомедицина Менаџмент на природните ресурси и животната средина Растителна биотехнологија Квалитет и безбедност на храна Агроэкономика (Одлука бр. 12-341/2 од 10.1.2013 година)</p> <p>Агротуризам Бр. Сл. 12 од 14.10.2008 година; 13-1977/1 од 23.3.2011 година Агробизнис-меѓународни студии</p> <p>Бр. Сл. 12 од 10.2.2009 година; 13-2138/1 од 29.3.2011 година</p>
Студиски и научноистражувачки подрачја за кои е добиена акредитација	Биотехнички науки <p>Студиски програми на прв циклус студии:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поледелство - Градинарство и цвеќарство - Екоземјоделство - Овоштарство со лозарство - Лозарство и винарство - Преработка на земјоделски производи модул: Растителни преработки модул: Анимални преработки - Заштита на растенијата- Фитомедицина - Анимална биотехнологија - Квалитет и безбедност на храна - Агроэкономика - Производство и преработка на тутун 	Биотехнички науки <p>Студиски програми на втор циклус студии:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Преработка на земјоделски производи од анимално потекло - Анимална биотехнологија - Земјоделска Механизација - Фитомедицина - Менаџмент на природните ресурси и животната средина - Растителна биотехнологија - Квалитет и безбедност на храна - Агроэкономика - Агротуризам- интердисциплинарни - Агробизнис-меѓународни студии
Единици во состав на високообразовната установа	Република Македонија Универзитет "Св. Кирил и Методиј" во Скопје	
Студиски програми што се реализираат во единицата која бара проширување на дејноста со воведување на нови студиски	<ul style="list-style-type: none"> - 11 студиски програми од прв циклус студии во траење од 4 години (8 семестри) - 10 студиски програми од втор циклус студии организирани во 36 модули со траење од 1 или 2 години (2 или 4 семестри) 	

програми	
Податоци за просторот наменет за изведување на наставната и истражувачката дејност	Современа факултетска зграда, изградена од тврд материјал, наменета за високо образование и лабораториски истражувања со вкупна површина (брuto простор) .... 11500 м ² ; Вкупна површина за настава (нето простор) ... 6784 м ² .
Податоци за опремата за изведување на наставната и истражувачката дејност	6 амфитетари за настава на преку 800 студенти 15 предавални за одржувања на става на помали групи на студенти 3 современо опремени компјутерски училници 5 микроскопски лаборатории за микроскопирање 10 студентски лаборатории за одржување на лабораториски вежби по различни наставни предмети Специјализирани лаборатории со работни места за лабораториски истражувања по одделни дејности на Факултетот (агроекономика, растителна биотехнологија - поледелство, градинарство, цвеќарство, специјално поледелство, индустриски култури, наводнување, педологија, хемија и агрохемија, заштита на растенијата - фитомедицина, безбедност и квалитет на храна, анимална биотехнологија - сточарство, земјоделска техника, генетика и селекција, ГМО, ботаника и микробиологија, преработки на земјоделски производи, еко-земјоделство и други), вкупно 20 со површина од околу 1200 м ²
Број на студенти за кој е добиена акредитација	1145 студенти
Број на студенти (прв пат запишани)	855 студенти (прв циклус) 290 студенти (втор циклус)
Број на лица во наставно-научни, научни и наставни звања	61 наставник (37 редовни професори, 11 вонредни професори и 13 доценти)
Број на лица во соработнички звања	16 (асистенти и помлади асистенти)
Внатрешни механизми за обезбедување и контрола на квалитетот на студиите	Деканат (декан, продекан за настава, продекан за наука и продекан за меѓународна соработка), Внатрешна организациуона поставеност - институти и катедри со специјализирани лаборатории, раководители на институти и катедри, координатори на прв и втор циклус студии, наставници и соработници во сите звања и помошно наставен кадар, лаборанти. Стручно административна служба на ниво на Факултетот и во состав на Универзитетот. Самоевалуација, Анонимни анкети на студентите и др.
Податоци за последната спроведена надворешна евалуација на установата	Надворешна и внатрешна евалуација на УКИМ во Скопје, со единиците факултети и институти во негов состав - 2010 година.

8. ЕКТС КРЕДИТИ СО КОИ СЕ СТЕКНУВА СТУДЕНТОТ

Студиската програма од трет циклус докторски студии на Факултатот за земјоделски науки и храна во Скопје, се организира во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија и Правилникот за трет циклус студии на УКУМ, како тригодишна студиска програма која содржи вкупно 180 ЕКТС кредити при што секој кредит соодветствува на 30 часови вкупен работен ангажман. Вкупниот број на кредити (180) се стекнува на неколку полиња односно составни делови на третиот циклус (докторски) студии:

- Обука за истражување = 30 ЕКТС:
  - Три задолжителни предмети за стекнување генерички знаења = 12 ЕКТС, и
  - Докторски семинари, конференции и работилници за истражувачка практика = 18 ЕКТС;
- Едукација со три предмети од подрачјето и областа на истражување = 30 ЕКТС, и
- Пријава, изработка и одбрана на докторската дисертација = 120 ЕКТС

Наставата по предметните програми ќе се изведува на македонски и/или англиски јазик во зависност од јазичната хомогеност, односно хетерогеност на студентите на соодветната предметна програма. Докторската теза ќе се пишува на македонски и/или на англиски јазик. Одбраната на докторската теза ќе биде јавна, на македонски или на англиски јазик.

9. НАЧИН НА ФИНАНСИРАЊЕ, А ЗА ПРИВАТНИТЕ ВИСОКООБРАЗОВНИ И НАУЧНИ УСТАНОВИ И ДОКАЗ ЗА ОБЕЗБЕДЕНА КВАЛИТЕТНА ФИНАНСИСКА ГАРАНЦИЈА ЗА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА

Третиот циклус на докторски студии на ФЗНХ во состав на УКИМ во Скопје, ќе се реализира по пат на финансирање од следните извори:

- самофинансирање од страна на студентите;
- буџетски средства
- средства од сопствени извори;
- други извори (донации, проекти, апликативна дејност и др.).

10. УСЛОВИ ЗА ЗАПИШУВАЊЕ

Условите и начинот за запишување на студиите се во согласност со Законот за високото образование, Правилникот за докторски студии, како и со подетално утврдените критериуми објавени во Конкурсот од страна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Основните барања за запишување на студиската програма од трет циклус се:

1. Диплома/уверение:

- за завршен втор циклус на студии или завршен интегриран прв и втор циклус по Болоња од подрачјето на Биотехнички и Општествени науки, како и слични и сродни

подрачја и области (ветеринарната медицина, медицинските науки, природните науки, биотехнолошките науки и друго),

- за магистер на науки по старите наставни програми од погоре посочените области, или
- за стекнати 300-360 кредити од соодветните студии на регулираните професии.

2. Познавање на англиски јазик (сертификат од Филолошкиот факултет “Блаже Конески” или меѓународен сертификат, како на пр. TOEFL, FCE, CAE)

-----
¹Доколку студентот се стекнал со образование на претходните два циклуса на англиски јазик, како доказ за познавање на англиски јазик ќе се смета дипломата за завршен втор циклус, односно интегриран прв и втор циклус на студии.

Критериуми за рангирање на кандидатите:

- Успехот стекнат на претходниот интегриран циклус односно претходните два циклуса
- Објавени публикации
- Учество во домашни и меѓународни научно-истражувачки проекти
- Студиски престои во странство
- Познавање други странски јазици
- Интервју
- Мотивациско писмо
- Препораки и други специфични критериуми

11. СТРУКТУРА НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА СОГЛАСНО ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА ЕДИНИЦАТА, БРОЈОТ НА ПРЕДВИДЕНИ ПРЕДМЕТИ И СТЕКНАТИ КРЕДИТИ, КАКО И БРОЈОТ НА КРЕДИТИ СТЕКНАТИ СО ИЗРАБОТКАТА НА ДОКТОРСКИОТ ТРУД

I ГОДИНА		
1 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
2	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
3	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	11
4	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	11
Вкупно		30
2 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
2	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	8
3	Докторски семинар со презентација	2
4	Истражување (за подготовка на тема за докторска дисертација)	14
5	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30

II ГОДИНА		
3 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Подготовка и поднесување на пријава за тема на докторската дисертација и истражување	28
2	Докторски семинар со презентација на извештај	2
Вкупно		30
4 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Работилница за истражувачка практика	3
2	Истражување и објавување резултати	25
3	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30

III ГОДИНА		
5 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Истражување и објавување резултати	28
2	Докторски семинар со презентација на извештај	2
Вкупно		30
6 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Работилница за истражувачка практика	3
2	Истражување и пишување на тезата	25
3	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30

Задолжителни предмети за стекнување на општи генерички знаења и вештини за истражување организирани од школата за докторски студии		
Предмет	Кредити	Наставник
Научно-истражувачка етика	4	Наставник од листата на УКИМ
Научно-истражувачки методи	4	Проф.д-р Миле Пешевски; Проф.д-р Ненад Георгиев; Проф. д-р Јован Аждерски; Проф. д-р Драган Ѓошевски; Проф. д-р Драги Димитриевски
Статистика	4	Проф. д-р Драган Ѓошевски
Изборни предмети од полето и областа на истражувањето		
Предмет	Кредити	Наставник
Маркетинг менаџмент	11	Проф. д-р Ненад Георгиев Доц. д-р Ана Котевска
Финансирање и трошоци на земјоделскиот и руралниот развој	11	Проф. д-р Драган Ѓошевски , Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа
Деловни системи во земјоделството	8	Проф. д-р Миле Пешевски
Национална и меѓународна аграрна политика	11	Проф. д-р Драги Димитриевски Проф. д-р Емил Ерјавец
Рурална економија	8	Проф. д-р Јован Аждерски

Предметните програми, со краток опис на содржините се дадени во Прилог 3.

14. ПРЕДМЕТНИ ПРОГРАМИ СО ИНФОРМАЦИИ

Содржината и целта на предметната програма, методите на учење, формите на наставните и другите активности, начинот на оценување, литературата и др., се прикажани во **ПРИЛОГ 3** за предвидената студиска програма (наведен на крајот од проектниот елаборат).

СТУДИСКА ПРОГРАМА
АГРОЕКОНОМИКА
- ПРИЛОГ 3 -

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет		Статистика		
2.	Код				
3.	Студиска програма		Агроекономика		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		ФЗНХ/Институт за агроекономика		
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии		
6.	Академска година/семестар		I година / I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити
					4
8.	Наставник		Проф. д-р Драган Ѓошевски		
9.	Предуслови за запишување на предметот		Претходни општи предзнаења од МАТЕМАТИКА, СТАТИСТИКА		
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот има за цел да ги воведe студентите во напредни статистички анализи и обработка на податоци.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед. Дефинирање на статистика, Примена на статистика, Видови на податоци, Квалитет на податоци, Формулирање на проблеми во статистички истражувања, Постапка за статистички истражувања, Големина на примерок, Случаен распоред. Статистичка анализа. Дескриптивна статистика, Мултиваријациона анализа, Статистичка инференција, Анализа на истражување на податоци, Статистички тестови, Оценка на параметри, Интервал на доверба, Релација помеѓу тестови и оценки, Теорија на одлуки, Трансформации во регресиона анализа, Трансформација на експериментални податоци, Факторијални опити.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часови = 120 часови		
14.	Распределба на расположливото време		30+30+15+15+30 = 120 часови (3+2)		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30	часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30	часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15	часови
		16.2	Самостојни задачи	15	часови
		16.3	Домашно учење	30	часови
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови		60	бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		30	бодови
	17.3	Активност и учество		10	бодови
18.	Критериуми за оценување		До 50 бода 5 (пет) (F)		

	(бодови/оценка)		Од 51 бода до 60 бода	6	(шест)	(E)
			Од 61 бода до 70 бода	7	(седум)	(D)
			Од 71 бода до 80 бода	8	(осум)	(C)
			Од 81 бода до 90 бода	9	(девет)	(B)
			Од 91 бода до 100 бода	10	(десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Редовно следење на настава			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите			
22.	Литература					
22.1	Задолжителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.	Драган Ѓошевски	Статистика практикум		2005	
	2.	Dr.stevan hadzivukovic Dr.katarina cobanovic	Statistika: principi i primena	Univerzitet u novom sadu	1994	
22.2	Дополнителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.	Славе ристески	Статистика за бизнис и економија	Економски факултет	1999	

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Научно-истражувачки методи			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФЗНХ/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	проф.д-р Миле Пешевски, проф.д-р Ненад Георгиев проф.д-р Јован Аждерски, проф.д-р Драган Ѓошевски Проф.д-р Драги Димитриевски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): На студентите предметот им овозможува стекнување знаења од теоретска и практична примена на научно-истражувачките методи во агроекономиката и за методите на собирање примарни и секундарни податоци. Исто така, цел на предметната програма е студентите да се научат на обработка на податоците, како и на коментирање и донесување правилни заклучоци од истражувањата.				
11.	Содржина на предметната програма: Поим и улога на научно-истражувачките методи. Теориско-методолошки пристап на науката. Функција на научно-истражувачките методи. Научна парадигма. Поим на методолошките постапки и фази во истражувањата. Карактеристики на основните елементи на науката. Процес на создавање. Главни правци во научните сознанија. Критериуми на научноста. Тек на истражувањата. Методи на прибирање податоци. Методи на обработка и анализа на податоци. Пишување на научни и стручни статии.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	120			
14.	Распределба на расположливото време	30+0+30+30=240			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30 Часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 Часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	30 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови			50 бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација:		40 бодови	

		писмена и усна)				
	17.3	Активност и учество			10 бодви	
18.	Критериуми за оценување(бодови/оценка)	до 60 бода		5	(пет) (F)	
		од 60,1 бода до 68 бода		6	(шест) (E)	
		од 68,1 бода до 76 бода		7	(седум) (D)	
		од 76,1 бода до 84 бода		8	(осум) (C)	
		од 84,1 бода до 92 бода		9	(девет) (B)	
		од 92,1 бода до 100 бода		10	(десет) (A)	
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит	Изработена и прифатена семинарска работа				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Резимирање на наставата од претходните предавања				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1	1.	Š.Šomođi, N. Novković, Marija Kraljević-Balalić, Karolija Kajari	Uvod u naučni metod	Poljoprivredni Fakultet, N. Sad	2004
		2	Sheila C. Dow	Ekonomska metodologija	Politička kultura, Zagreb	2005
	3	M. Blaug	The methodology of Economics, or How Economists Explain.	Cambridge University Press.	1980	
22.2	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Рурална економија			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФЗНХ/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар	I година / II семестар	7.	Број на ЕКТС Кредити	8
8.	Наставник	Проф. д-р Јован Аждерски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	1. Завршени магистерски студии 2. Кандидатот треба да го познава материјалот од Основи на економија од Таки Фити, што се изучува на Економскиот факултет во Скопје, или материјалот од Принципи на економија од Панче Јовановски			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот Рурална економија како нова научна дисциплина е пред нови предизвици. Емпиријата со своите ретроградни, регионални и рурални реперкусии е пред теоријата која треба допрва да даде одговор на отворените прашања. Со валоризација на рамномерноста како социјална и економска вредност ќе се реализира и вистинскиот хуман, демократски аспект на развојниот процес, а тоа е признавањето на правото на секој регион или област, држава, континент, да ги ефектуира своите развојни потенцијали во согласност со автентичните развојни потреби. Токму затоа, Руралната економија, во рамките на дефинираниот предмет и содржина, треба да придонесе кон теоретско расветлување на основните рурални прашања, проблеми, методи што се предмет на оваа област.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Дефинирање на предметот; 2. Развој на современи теоретски концепции за регион ален развој; 3. Локациона анализа; 4. Анализа на детерминантите на современиот регионален развој; 5. Мобилност на ресурсите; 6. Социјални фактори и регионалниот развој; 7. Регионална политика; 8. Градот и руралниот развој; 9. Политика на децентрализација на локалната самоуправа; 10. Регионален развој на Република Македонија.				
12.	Методи на учење: теоретска настава, практична презентација				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	240 часа			
14.	Распределба на расположливото време	30+30+30+120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30 Часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 Часови	

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи	30 часови		
			16.2	Самостојни задачи	30 часови		
			16.3	Домашно учење	120 часови		
17.	Начин на оценување						
	17.1	Тестови			50 бодови		
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови		
	17.3	Активност и учество			10 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5	(пет) (F)	
			од 51 бода до 60 бода		6	(шест) (E)	
			од 61 бода до 70 бода		7	(седум) (D)	
			од 71 бода до 80 бода		8	(осум) (C)	
			од 81 бода до 90 бода		9	(девет) (B)	
	од 91 бода до 100 бода		10	(десет) (A)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и одбранета, самостоја проектна задача				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Прашалник за оценување на предметот од страна на студентите				
22.	Литература						
	Задолжителна литература						
	22.1	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Наталија Николовска	Регионална економија	Економски факултет Скопје	2000	
		2.	Вилјам А. Галстон Карен Џ. Бехлер	Рурален развој на САД	МАГОР ДОО, Скопје	2009	
		3.	Еван Н. Драмонд Џон В. Гудвин	Земјоделска економија	Издавачки центар ТРИ	2010	
	Дополнителна литература						
	22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Таки Фити	Основи на економија	Економски факултет, Скопје	Трето издание 2010	
		2.	Панче Јовановски	Принципи на економија	Европски Универзитет	2009	

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Маркетинг менаџмент			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФЗНХ/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС Кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Ненад Георгиев Доц. д-р Ана Котевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни познавања од областа на маркетингот и менаџментот			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практичната примена на теоријата на пазарните структури и однесувањето на потрошувачите на земјоделско – прехранбените производи, теоријата на процесот на управување во агромаркетингот, и теоријата на стратески менаџмент.				
11.	Содржина на предметната програма: Разбирање на управувањето со агромаркетинг. Истражување на агромаркетингот. Потрошувачот во агромаркетинг истражување. Истражување на однесувањето на потрошувачите. Стратеско планирање на агромаркетинг активностите. Агромаркетинг и глобализација на светското стопанство. Агромаркетинг стратегии во глобалното стопанство. Организација на агромаркетинг активности. Контрола и ревизија на агромаркетинг активности. Разбирање на моделот на стратески менаџмент, влијанието на макро-опкружувањето и организациската култура врз организациската стратегија. Можни насоки и избор на стратегија на национално и интернационално ниво. Иновациите и претприемништвото како избор. Методи и критериуми за евалуација на стратеските опции. Пристапи и елементи на процесот на развој на стратегија, менаџмент со ресурсите во процесот на развој на стратегијата, менаџмент со стратески промени.				
12.	Методи на учење: предавања поддржани со презентации, континуиран преглед на одбраната литература, интерактивни предавања, изработка и одбрана на самостојна проектна задача				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	11 ЕКТС x 30 часови = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време	40+30+30+30+200=330 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	200 часови	

17.	Начин на оценување					
17.1	Тестови - 2			50 бодови		
17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови		
17.3	Активност и учество			10 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода		5 (пет) (F)
				од 51 бода до 60 бода		6 (шест) (E)
				од 61 бода до 70 бода		7 (седум) (D)
				од 71 бода до 80 бода		8 (осум) (C)
				од 91 бода до 90 бода		9 (девет) (B)
				од 91 бода до 100 бода		10 (десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			Предадена и одбранета проектна задача		
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот		
22.	Литература					
22.1	Задолжителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.	Kotler, P.	Управљање маркетингом	Накладничка куќа Мате д.о.о., Загреб	2006	
	2.	Ђоровиќ, М., Томин, А	Тржиште и промет пољопривредних производа	Пољопривредни факултет, Београд	2009	
	3.	Johnson, G., Scholes, K., Whittington, R.,	Exploring Corporate Strategy	Prentice Hall	2008	
22.2	Дополнителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	1.	Stacey, R.D.	Strategic management and organisational dynamics: The challenge of complexity	Научна књига Београд	1989	
	2.	Чернев, А.	Стратегиски маркетинг менаџмент	Арс ламина ДОО	2010	
	3.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература				

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ДЕЛОВНИ СИСТЕМИ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО			
2.	Код				
3.	Студиска програма	АГРОЕКОНОМИКА			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за АГРОЕКОНОМИКА			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет			
6.	Академска година/семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	8	
8.	Наставник	Проф. д-р Миле ПЕШЕВСКИ			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): На студентите предметот им овозможува стекнување знаења од теоретска и практична примена на техничко-технолошкиот прогрес во глобалниот развој на деловните системи, визии, мисии, деловни политики, стратегии, тактики и задачи на деловните системи, неизвесности, ризици и несигурности, дизајнирање, организациско однесување, организациски промени и развој, организациска култура, комуникации и лидерства во деловните системи				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Управување во трансферот на научните и технолошките достигнувања во деловните системи на земјоделската практика. • Техники за управување со неизвесностите, ризиците и несигурноста.. • Знаења модели, параметри и фактори на организацискиот дизајн, организациското однесување, организациските промени и развој на организациската култура, комуницирањето и лидерството во деловните системи • Системски пристап во проучувањето на производните единици во земјоделството и прехранбената индустрија. Функционирање на деловните системи. • Системски пристап во проучувањето на гранките и линиите во земјоделството и прехранбената индустрија. Производните системи како елемент на конкурентноста. • Системски пристап во проучувањето на одредени подрачја-елементи на системот. Просторна дистрибуција на елементите. Усогласување на елементите со цел за оптимално функционирање на деловните системи. Вреднување на системите и избор на најповолно решение. 				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	240			
14.	Распределба на расположливото време	30+60+60+90=240			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30	часови

		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0	часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	60	часови	
		16.2	Самостојни задачи	60	часови	
		16.3	Домашно учење	90	часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови		50	бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		40	бодови	
	17.3	Активност и учество		10	бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 60 бода		5 (пет) (F)	
			од 60,1 бода до 68 бода		6 (шест) (E)	
			од 68,1 бода до 76 бода		7 (седум) (D)	
			од 76,1 бода до 84 бода		8 (осум) (C)	
			од 84,1 бода до 92 бода		9 (девет) (B)	
			од 92,1 бода до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Резимирање на наставата од претходните предавања			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1	1.	Адигес И.	Креирање пословних система	Adizes Southeast Europe, Novi Sad	2003
		2.	Бајрлајн Џ., Шнибергер К., Озборн Д.	Принципи на агроиндустрискиот менаџмент	Академски печат, Скопје	2009
		3.	Drucker P.	Menadžment za budućnost	Privredni pregled, Beograd	1995
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2	1.	Јанићијевиќ И.	Организационе промене и развој	ЦИД, Економски факултет, Београд	2002
		2.	Deakins D., Freel M.	Entrepreneurship and Small Firms	Mc Graw-Hill Education	2003
3.		Живковиќ Д., Пешевски М.	Предузетништво у агробизнису	Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет, Београд	2011	

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Национална и меѓународна аграрна политика			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФЗНХ/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Драги Димитриевски Проф. д-р Емил Ерјавец			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни познавања од областа на маркетингот и менаџментот			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот треба да му овозможи на студентот разбирање на различни концепции при пристапот во формулирањето на аграрната политика. Студентот треба да ги запознае: еволуцијата и механизмите за имплементација на аграрната политика; мерките и инструментите во меѓународната пракса и националната и меѓународната аграрна политика				
11.	Содржина на предметната програма: Теорија на аграрната политика; Меѓународна трговија и аграрна политика; Заедничка аграрна политика на ЕУ (цели и механизми на ЗАП, реформи на ЗАП); Показатели на нивото на поддршка на земјоделството; Национална аграрна политика.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	11 ЕКТС x 30 часови = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време	40+30+30+30+200=330 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	200 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови		50 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		40 бодови	
	17.3	Активност и учество		10 бодови	
18.	Критериуми за оценување	до 50 бода		5	(пет) (F)

	(бодови/оценка)	од 51 бода до 60 бода	6	(шест)	(E)
		од 61 бода до 70 бода	7	(седум)	(D)
		од 71 бода до 80 бода	8	(осум)	(C)
		од 81 бода до 90 бода	9	(девет)	(B)
		од 91 бода до 100 бода	10	(десет)	(A)
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит	Предадена и одбранета проектна задача			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1	1.	Наталија Богданов	Маѓународна искуства у транзицији аграрног сектора	Пољопривредни факултет, Београд	2007
	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.2	1.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Финансирање и трошоци на земјоделскиот и руралниот развој			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	ФЗНХ/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Драган Гошевски , Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практика за финансирање на земјоделскиот и руралниот развој, како и со теориски модели на современо аграрно финансирање на ниво на фарма и на ниво на национална економија. Студентите исто така ќе се стекнат со компетенции за примена на теориски и апликативни знаења во доменот на управувањето, планирањето и анализата на трошоците.				
11.	Содржина на предметната програма: <ul style="list-style-type: none"> • Вовед во земјоделски финансии. Принципи на земјоделски финансии и модерен агробизнис менаџмент. Менаџерски цели во агробизнисот. Финансиски менаџмент и мониторинг на агробизнисот. Гранична анализа во краткорочното планирање. • Напредно финансиско планирање и буџетирање. Користење на калкулациите на производните линии при планирање на ниво на фарма. • Значење на микрокорпоративните финансии. Финансиски менаџмент во агробизнисот. Странски капитал во земјоделството и руралниот развој. • Финансиски пазари, посредници и институции во областа на земјоделството и руралниот развој. Обезбедување на извори за финансирање во земјоделството и руралниот развој. • Управување со трошоците во рамки на претпријатијата и земјоделските стопанства. Традиционални концепти. Вистински, плански и стандардни трошоци. Директни и општи трошоци наспроти варијабилни и фиксни трошоци (споредби низ литературата). Реагибилност на трошоците. Системи на трошоци базирани врз активностите. • Теорија и модели на динамиката на трошоците. Методи на утврдување на цените. Планирање на трошоците и финансискиот резултат со помош на анализа на точката на рентабилност. • Контрола на трошоците. Управување со залихи. Управување со трошоците по активности. Примена на методот на симулација при планирањето и контролата на трошоците. • Примена на информациски системи при финансирањето и управувањето со 				

	<p>трошоците. Потреба од информации во однос на финансирањето и трошоците за успешен менаџмент и донесување одлуки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Апликативна примена на теоријата и анализата на финансирањето и трошоците во земјоделството и руралниот развој во научно-истражувачки контекст. 					
12.	<p>Методи на учење: Интерактивни предавања поддржани со презентации, континуиран преглед на соодветната литература, изработка и одбрана на самостојна проектна задача.</p>					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		11 ЕКТС x 30 ЧАСОВИ = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време		40+30+30+30+200 = 330 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови		
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови		
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови		
		16.2	Самостојни задачи	30 часови		
		16.3	Домашно учење	200 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови		50	бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		40	бодови	
	17.3	Активност и учество		10	бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 бода до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 бода до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 бода до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 бода до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 бода до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит		Изработена и одбранета самостојна проектна задача			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
	22.1	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Stanley, B., Geoffrey, A.	Foundation of Financial Management	McGraw-Hill, New York	2008
		Steve, L., Chris, J.	Corporate Finance, Theory and practice, 7th edition.	Cengage Learning EMEA, London,	2008	

		Drury, C.	Cost and Management Accounting, An Introduction. Sixth Edition.	International Thomson Business Press, Oxford	2006
22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Hansen, D.R., Mowen, M.M., Guan, L.	Cost Management: Accounting and Control	South-Western College Pub	2007
	2.	Миланов, М., Мартиновска Стојческа, А.	Трошоци и калкулации во земјоделството	Земјоделски факултет - Скопје	2002
3.	Избор на соодветни научни трудови				